

Fonetyka akustyczna i wizualna - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Fonetyka akustyczna i wizualna
Kod przedmiotu	05.09.WO-PEDD-FAW
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2021/2022

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Występuje w specjalnościach	Logopedia
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr Grzegorz Hryniewicz

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę
Wykład	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Przedmiot zaznajamia studenta z podstawowymi pojęciami z zakresu fonetyki akustycznej, sposobami obrazowania dźwięku i analizy wybranych parametrów akustycznych sygnału mowy, zarówno w normie, jak i w przypadkach zaburzeń mowy

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu emisji głosu

Zakres tematyczny

Wykład

Ruch drgający, ciśnienie akustyczne, fala akustyczna, rodzaje fal akustycznych. Wielkości charakteryzujące drgania (ciśnienie akustyczne, amplituda drgań, okres drgań źródła dźwięku, i fale (długość fali, prędkość fali, okres i częstotliwość).

Odbiór fal akustycznych przez człowieka, poziomy odniesienia dla ciśnienia akustycznego i natężenia dźwięku. Poziom ciśnienia dźwięku i poziom natężenia dźwięku, Pole słuchowe człowieka, próg słyszalności, próg niewygody, próg bólu, pole mowy. Audiogram.

Tony proste, sygnały akustyczne złożone regularne (periodyczne) i nieregularne (szumy, impulsy).

Sposoby obrazowania sygnału akustycznego - oscylogram, widmo, spektrogram

Wielkości obiektywne (fizyczne) dźwięku i odpowiadające im wielkości subiektywne (psychoakustyczne) np. częstotliwość - wysokość, poziom natężenia dźwięku – głośność

Podział głosek języka polskiego ze względu na charakter przebiegu akustycznego.

Ton kraniowy i częstotliwość podstawowa głosu ludzkiego – metody pomiarowe tej wielkości; a) w dziedzinie czasu, b) w dziedzinie częstotliwości. Charakterystyka głosów męskich, żeńskich i dziecięcych. Związek między częstotliwością podstawową a intonacją wypowiedzi.

Model wytwarzania mowy. Znaczenie części artykulacyjnej narządu mowy w tym procesie – zjawisko rezonansu. Formanty i częstotliwości formantowe samogłosek polskich. Powiązanie wartości dwóch pierwszych częstotliwości formantowych z czynnościami artykulacyjnymi.

Ćwiczenia

Praktyczne metody wyznaczania częstotliwości formantowych polskich samogłosek przy wykorzystaniu widma i spektrogramu.

Wytwarzanie głosek nosowych, bocznych, trących i zwartych. Proste modele ich powstawania. Formanty i antyformanty charakteryzujące te grupy głosek.

Fonetyczne jednostki segmentalne zależne i niezależne. Pojęcia fonemu i alofonu. Segmentacja sygnału mowy. Przebiegi ustalone i nieustalone. Ekstrapolacja formantów głosek zwartych w otoczeniu samogłoskowym. Wyznaczanie częstotliwości docelowych formantów głosek zwartych. 1

Metody kształcenia

pogadanka, pokaz, prezentacja multimedialna

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
E.1L.U2. analizować językoznawcze podstawy logopedii; analizować i stosować fonetykę i fonologię współczesnego języka polskiego; analizować teoretyczne podstawy wiedzy o języku; prezentować podstawowe zagadnienia z zakresu słowotwórstwa języka polskiego, składni i fleksji języka polskiego; prezentować podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki; analizować i interpretować fonetykę akustyczną i wizualną;	K_U05	aktywność w trakcie zajęć	Ćwiczenia
E.1L.K2. wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.	K_K01	aktywność w trakcie zajęć	Ćwiczenia
E.1L.W2. językoznawcze podstawy logopedii; fonetykę i fonologię współczesnego języka polskiego; teoretyczne podstawy wiedzy o języku, podstawowe zagadnienia z zakresu słowotwórstwa języka polskiego, składni i fleksji języka polskiego; podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki; fonetykę akustyczną i wizualną;	K_W06	- aktywność w trakcie zajęć - test	- Wykład - Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Warunkiem zaliczenia jest zdobycie pozytywnej oceny z testu

Ocena końcowa: średnia arytmetyczna ocen uzyskanych z wykładów i ćwiczeń

Literatura podstawowa

Alternatywne i wspomagające metody komunikacji, red. J. Bleszyński, Kraków 2008.

W. Jassem , Podstawy fonetyki akustycznej, PWN, Warszawa 1973.

B. Wierzchowska, Struktura akustyczna dźwięków języka polskiego, Logopedia 7, Lublin 1967.

B. Szczepankowski, Fonetyka akustyczna audytywna i wizualna, Wydawnictwo UW, Warszawa 1985.

A. Trochymiuk, Wymowa dzieci niesłyszących. Analiza audytywna i akustyczna, Wydawnictwo UMCS 2008.

A. Trochymiuk, R. Święciński, Symbole podstawowej (IPA) i rozszerzonej (ExtIPA) transkrypcji Międzynarodowego Towarzystwa Fonetycznego. Audiofonologia 25, Lublin 2004.

Literatura uzupełniająca

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Anita Famuła-Jurczak, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 19-04-2021 08:06)